

В збірнику розміщено матеріали дев'яти практичної інтернет-конференції «Україна: шляхи розвитку» що проходила з 25 по 27 березня 2013 року. Офіційний сайт конференції: <http://www.inda.gov.ua>

Організатори конференції: Інститут наукового менеджменту (м. Київ),
Кримський інститут економіки та господарського права (Севастопольська філія)
Поволяккий інститут ім. П. А. Столипіна (м. Саратова),
кафедра суспільно-політичних наук Вінницького національного технічного університету,
Асоціація «Аналітикум» (м. Вінниця)
Українське товариство російської кваліфікації «Русь»,
Міжнародне товариство прав людини (Українська секція),
ТОВ „ТК Меганом“ (м. Київ).

Орджукітет конференції:
Амурський Е.Е., директор Інституту наукового прогнозування, академік МАВЕТ, канд. пед. наук;
Чурюмов К.І. член кореспондент Національної Академії Наук України, академік Нью-Йоркської Академії Наук, професор;
Коріненко В.О., академік Української академії політичних наук, президент Асоціації «Аналітикум», докт. політич. наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук Вінницького національного технічного університету;
Виков О.М., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, вчений секретар Інституту законодавства Верховної Ради України;
Бабенко А.Г. докт. екон. наук, професор;
Ніщадименко В.І., голова Київської обласної валеологічної асоціації; Жакоко-Титаренко В.П., головний науковий співробітник Інституту епідеміології і інфекційних захворювань ім. Громашевського, докт. мед. наук
Цкура Надія Леонідівна, член правління Українського товариства російської кваліфікації «Русь» та Міжнародного товариства прав людини
Викова Т.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова;
та ін.

ПОЛІТОЛОГІЯ

К. політ. н., проф., Денисюк С. Г.
Вінницький національний технічний університет

ПОЛІТИЧНА НАУКА: СУЧАСНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відомо, що в політологічних дослідженнях застосовуються як традиційні, так і сучасні наукові методи. До традиційних методів, що застосовуються в політології, відносять історичний, ціннісно-нормативний та інституційний методи. Сучасними методами політичної науки вважаються порівняльний, системний, структурно-функціональний, антропологічний, психологічний, соціологічний та біохімістський методи.

Звичайно, виокремлення певних дослідницьких прийомів значною мірою залежить від розуміння предмета політичної науки. Якщо під політологією розуміти всю сукупність наукових знань про політику, то її методами доведеться вважати й ті, якими користуються інші науки (філософія, історія, соціологія, психологія, правознавство, економічні науки тощо) в дослідженні політичних явищ і процесів.

Оскільки політичні процеси делаті ускладнюються і розвиток суспільства, отримання певної користі, прибутків та переваг в економічній сфері суттєво залежать від прийняття рішень в політиці, то актуальним є використання в політології й певних математичних методів, які були традиційними для економічних досліджень.

Сьогодні в університетах розвинених держав вивчається дисципліна, близька за змістом до політології – «політична економіка», яка має прикладний характер і викладається як практична, математизована дисципліна та, зокрема, використовує в якості методології математичне моделювання.

Застосування формальних математичних моделей у прикладній політології зумовлене перебагаченістю багатьох подій політичного життя. Так, формальна модель допомагає уникнути довірливого формулювання припущень неформальної моделі; сприяє виробленню більш-менш точного, що підлягає перевірці, прогнозу. Крім того, моделювання сприяє визначенню механізмів розвитку політичного процесу, встановленню зв'язків між його елементами. За допомогою математичного моделювання політичних ситуацій можна отримати знання про стратегії поведінки певних політичних акторів тощо [1; 2].

Взагалі моделювання полягає в побудові ідеальних, уявних об'єктів, ситуацій (моделей), для яких характерні відносини та елементи, подібні до відносин та елементів реальних процесів, у т. ч. політичних. Для математичного моделювання будь-якої структури, об'єкта або процесу формується система понять, а зв'язки в моделі опиняють складаним схем розподілу потоків інформації. Внаслідок цього будь-яка значуща сторона об'єкта дослідження або його параметри набувають абстрактного виразу [3; 4].

При дослідженні політичних процесів застосовують різні математичні моделі залежно від завдання, мсти, об'єкта і предмета дослідження, наявних емпіричних даних та інших чинників. Об'єктами дослідження в конкретній політичній ситуації можуть бути великі соціальні групи, політичні інститути, політична комунікація,

політичні сили та їх лідери, до яких застосовують специфічний дослідницький інструментарій і методи моделювання.

Завданням математичного моделювання політичних процесів є аналіз широкого класу політичних процесів і зведення їх до порівняно невеликої кількості математичних моделей та формування сукупності сценаріїв імовірного розвитку політичних подій, а також розроблення способів вибору оптимальних політичних рішень [4].

Важливими інструментами моделювання політичних процесів є *теорія ігор*, *оптимізації* та *приняття рішень*.

Теорія ігор є математичним описом процесів узгодження інтересів між політичними суб'єктами, способом оптимізації комунікацій між ними для моделювання, прийняття політичних рішень. Політичні сили мають узгодити назву політичних траєкторій чи політичних агентів. Політичні гравці намаються отримати певний політичний ресурс, а завданням теорії ігор є розроблення політичних механізмів і технологій для узгодження інтересів політичних гравців та прийняття оптимальних політичних рішень. Внаслідок цього теорія ігор є потужним механізмом побудови політичних прогнозів та сценаріїв розвитку подій [1].

Теорія оптимізації формує такі політичні моделі, які забезпечують політика описом механізмів і технологій, досягнення поставлених ним цілей за умови врахування існуючих обмежень.

Теорія прийняття політичних рішень ґрунтується на гіпотезі про рациональну поведінку політичного гравця. Сутність цієї гіпотези полягає в тому, що політичний гравець вибирає саме те рішення, яке відповідає максимуму його цільової функції, тобто є вирашаним [4].

Отже, застосування апарату методу моделювання в політологічних дослідженнях допомагає розкрити сутність конкретних політичних процесів і можна побачити об'єктивну картину щодо витривалості учасників взаємодії в сфері політики. В основі моделювання політичних процесів покладені такі основні принципи: визнання об'єктивного характеру політико-комунікативних процесів і домінуючої ролі в суспільному розвитку суб'єктивного чинника, тобто цілеспрямованої діяльності людей, яка спирається на набуття науковий потенціал та певні морально-етичні цінності, а в зв'язку з цим, її здатність вибирати, визначати орієнтири суспільного розвитку та шляхи досягнення визначених цілей.

Студенти, засвоївши сучасну методологію політології, зможуть її застосовувати в інших науках для моделювання економічних процесів, поведінки окремих осіб та угруповань і, звичайно, використовувати для прийняття політично важливих рішень, рациональної участі в сфері політики. Адже студент не повинен «на віру» приймати політичну інформацію, а вмінти аналізувати її, прогнозувати результати діяльності політичних акторів тощо.

Література:

1. Денисюк С.Г. Моделювання політичних процесів / С.Г. Денисюк, А.А. Шиян // Прикладна політологія: навч. посіб. – К.: Академія, 2008. – С. 453–455.
2. Денисюк С. Г. Роль політології в підвищенні рівня політичної свідомості студентів ВНЗ / С. Г. Денисюк, А. С. Сотнікова // Сучасний соціологічний

простір 2012 : Матеріали Деячої Міжнародної науково-практичної конференції, 20-22 вересня 2012 року. – К.: ТК Метаном, 2012. – С. 27–29.

3. Денисюк С. Г. Математичне моделювання як метод дослідження політичних процесів / С. Г. Денисюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін / відп. ред. О. В. Бабкіна. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. — Вип. 1. — С. 32–43.

4. Корнієнко В.О. Моделювання процесів в політико-комунікативному просторі: монографія / В.О. Корнієнко, С.Г. Денисюк, А.А. Шиян. – Вінниця: ВІНТУ, 2010. – 260 с.

ПРАВО

Гераськін В. С.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРИНЦИП ВИПРАВЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА ПІЛЬКИ КОНСТИТУЦІЙНИМ СУДОМ

Відповідно до ч.1 і 2 ст. 124 Конституції України правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів, а також призначення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається. Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

Тобто, здійснення правосуддя є виключною і невідчужуваною прерогативою судів і не може бути делеговано або призначено іншими органами чи посадовими особами. Не допускається створення посадових органів, наділених судовою владою. Принцип, за яким правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, створює найважливішу гарантію громадянського миру, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина. Лише за умови чинності цього організаційно-правового принципу суд здатний виконувати свої повноваження щодо захисту таких прав і свобод, а також забезпечувати в межах своїх повноважень реалізацію засад верховенства права та непохитність конституційного ладу в Україні. Отже, поділ державної влади з певною автономією органів відправлення правосуддя є дуже важливою ознакою демократичної, правової держави [2, с.608-609].

Але, звичайно враховуючи особливості кожної категорії справ, що досліджуються певним судом виникає необхідність у певній спеціалізації та поділу цих судів. Першим і базовим таким розподілом виступає ч.3 ст. 124 Конституції України, яка зазначає, що судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції.

Конституційний Суд України при турмуваченні ч.3 ст. 124 у своєму рішенні від 07.05.2002 № 8-рп/2002(справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) зазначив наступне.

Стаття 55 Конституції України, встановлюючи судовий захист прав і свобод людини і громадянина, гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Правосуддя здійснюється